

شرکت فروش

ترازنامه در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳ × ×

ارقام فرضی است

دارایی

			دارایی جاری:
	۲۱۰۰۰۰		موجودی نقد
	۱۰۰۰۰۰		سرمایه گذاری کوتاه مدت
	۱۲۴۰۰۰		اسناد دریافتنی
	۲۶۱۰۰۰		حساب های دریافتنی
	۳۵۲۰۰۰		موجودی های کالا
	<u>۱۲۰۰۰</u>		پیش پرداخت های هزینه
ریال ۱۰۵۹۰۰۰			جمع دارایی جاری
			دارایی ثابت:
	ریال ۱۰۰۰۰۰		زمین
		۲۴۰۰۰۰	ساختمان
	۲۲۰۸۰۰	<u>۱۹۲۰۰</u>	کسر می شود: استهلاک انباشته
		۹۴۰۰۰	اثاثه اداری
	<u>۷۵۲۰۰</u>	<u>۱۸۸۰۰</u>	کسر می شود استهلاک انباشته
۳۹۶۰۰۰			جمع دارایی ثابت
			دارایی نامشهود:
	۲۱۰۰۰		سرقفلی محل
			سایر دارایی ها:
	<u>۱۶۵۰۰۰</u>		اسناد دریافتنی بلندمدت
<u>۱۶۴۱۰۰۰</u>			جمع دارایی ها:
			بدهی و سرمایه
			بدهی جاری:
	۱۱۵۰۰۰		اسناد پرداختنی
	۱۹۰۴۰۰		حساب های پرداختنی
	۱۴۱۰۰		حقوق پرداختنی
۳۳۰۵۰۰	<u>۱۱۰۰۰</u>		پیش دریافت از مشتریان
			بدهی بلندمدت:
	<u>۲۵۰۰۰۰</u>		اسناد پرداختنی بلندمدت
۵۸۰۵۰۰			جمع بدهی ها
			حقوق صاحبان سهام:
	۹۰۰,۰۰۰		سرمایه (۹۰۰ سهم عادی یک هزار ریالی)
		۱۲۰,۰۰۰	اندوخته قانونی
		۲۰,۵۰۰	اندوخته احتیاطی
		<u>۲۰,۰۰۰</u>	سود انباشته
	<u>۱۶۰۵۰۰</u>		جمع بدهی و حقوق صاحبان سهام:
<u>۱۰۶۰۵۰۰</u>			
<u><u>۱۶۴۱۰۰۰</u></u>			

مثال نمونه ۲: تراز آزمایشی اصلاح نشده شرکت حسینی در ۱۳/۱۲/۲۹ × ۱۳ به شرح زیر است:

نام حساب	بدهکار	بستانکار
بانک و نقد	۲/۵۰۰/۰۰۰	
حساب‌های دریافتی	۳/۲۰۰/۰۰۰	
موجودی کالا	۱/۴۰۰/۰۰۰	
پیش‌پرداخت بیمه	۲۰۰/۰۰۰	
اثاثه اداری	۳/۵۰۰/۰۰۰	
استهلاک انباشته اثاثه اداری		۹۰۰/۰۰۰
حساب‌های پرداختی		۲/۲۰۰/۰۰۰
اسناد پرداختی		۵۰۰/۰۰۰
سرمایه امیری		۳/۶۰۰/۰۰۰
برداشت امیری	۵۰۰/۰۰۰	
سرمایه حسینی		۲/۰۰۰/۰۰۰
برداشت حسینی	۴۰۰/۰۰۰	
فروش		۳۱/۰۰۰/۰۰۰
خرید	۲۱/۰۰۰/۰۰۰	
هزینه‌های اداری	۴/۰۰۰/۰۰۰	
هزینه‌های توزیع و فروش	۳/۵۰۰/۰۰۰	
جمع	۴۰/۲۰۰/۰۰۰	۴۰/۲۰۰/۰۰۰

سایر اطلاعات شرکت، در طی دوره مالی عبارت‌اند از:

الف - موجودی کالای پایان دوره معادل ۴۰۰۰۰۰ ریال می‌باشد.

ب - براساس شرکت‌نامه، سود تضمین شده‌ای معادل ۱۰٪ به سرمایه شرکت‌ها تعلق می‌گیرد و سپس، باقی مانده سود و زیان به

نسبت مساوی بین آن‌ها تقسیم می‌گردد. (سرمایه اول و پایان دوره شرکت‌ها یکسان می‌باشد.)

مطلوب است:

۱- ثبت رویداد مالی و بستن حساب‌های موقت

۲- تهیه صورت حساب سود و زیان سال جاری شامل ریز تقسیم سود بین شرکت‌ها

۳- تهیه صورت حساب سرمایه شرکت‌ها

۴- تهیه ترازنامه پایان سال به شکل گزارش

دفتر روزنامه شرکت تضامنی حسینی و شرکا

ردیف	تاریخ		شرح	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه			
۱			خلاصه سود و زیان	۱/۴۰۰/۰۰۰	
۲			موجودی کالای اول دوره	۴۰۰/۰۰۰	۱/۴۰۰/۰۰۰
			موجودی کالای پایان دوره		۴۰۰/۰۰۰
۳			خلاصه سود و زیان	۳۱/۰۰۰/۰۰۰	
			فروش		۳۱/۰۰۰/۰۰۰
۴			خلاصه سود و زیان	۲۱/۰۰۰/۰۰۰	
			خرید		۲۱/۰۰۰/۰۰۰
۵			خلاصه سود و زیان	۷/۵۰۰/۰۰۰	
			هزینه‌های اداری		۴/۰۰۰/۰۰۰
			هزینه‌های توزیع و فروش		۳/۵۰۰/۰۰۰
۶			خلاصه سود و زیان	۱/۵۰۰/۰۰۰	
			تقسیم سود		۱/۵۰۰/۰۰۰
۷			تقسیم سود	۵۶۰/۰۰۰	
			جاری شرکای حسینی		۲۰۰/۰۰۰
			جاری شرکای امیری		۳۶۰/۰۰۰
۸			تقسیم سود	۹۴۰/۰۰۰	
			جاری شرکای حسینی		۴۷۰/۰۰۰
			جاری شرکای امیری		۴۷۰/۰۰۰
۹			جاری شرکای حسینی	۴۰۰/۰۰۰	
			جاری شرکای امیری	۵۰۰/۰۰۰	
			برداشت حسینی		۴۰۰/۰۰۰
			برداشت امیری		۵۰۰/۰۰۰

جاری حسینی	
۲۰۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰
۴۷۰/۰۰۰	
مانده ۲۷۰/۰۰۰	

جاری امیری	
۳۶۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰
۴۷۰/۰۰۰	
مانده ۳۳۰/۰۰۰	

شرکت تضامنی حسینی و شرکا
صورت حساب سود و زیان
برای دوره مالی منتهی به ۱۳/۱۲/۲۹ × ۱۳

		فروش:
۳۱۰۰۰۰۰۰		بهای تمام شده کالای فروش رفته:
	۱۴۰۰۰۰۰	موجودی کالای اول دوره
	<u>۲۱۰۰۰۰۰</u>	خرید
	۲۲۴۰۰۰۰۰	بهای تمام شده کالای آماده فروش
		کسر می شود:
	<u>۴۰۰۰۰۰۰</u>	موجودی کالای پایان دوره
<u>۲۲۰۰۰۰۰۰</u>		بهای تمام شده کالای فروش رفته
۹۰۰۰۰۰۰		سود ناویژه
		هزینه های عملیاتی:
	۴۰۰۰۰۰۰	هزینه های اداری
	<u>۳۵۰۰۰۰۰</u>	هزینه های توزیع و فروش
<u>۷۵۰۰۰۰۰</u>		جمع هزینه های عملیاتی
<u>۱۵۰۰۰۰۰</u>		سود ویژه

صورت ریز تقسیم سود

شرح	حسینی	امیری	جمع
سود ویژه قابل تقسیم	-	-	۱/۵۰۰/۰۰۰
سود تضمین شده ۱۰٪	۲۰۰/۰۰۰	۳۶۰/۰۰۰	(۵۶۰/۰۰۰)
باقی مانده سود	-	-	۹۴۰/۰۰۰
تقسیم سود به نسبت مساوی	۴۷۰/۰۰۰	۴۷۰/۰۰۰	(۹۴۰/۰۰۰)
سهام هر یک از شرکا	۶۷۰/۰۰۰	۸۳۰/۰۰۰	

شرکت تضامنی حسینی و شرکا
صورت حساب سرمایه شرکا
برای سال مالی منتهی به ۱۳/۱۲/۲۹ × ۱۳

حسینی	امیری	
۲/۰۰۰/۰۰۰	۳/۶۰۰/۰۰۰	سرمایه شرکا در اول دوره
۲۷۰/۰۰۰	۳۳۰/۰۰۰	مانده جاری شرکا
<u>۲/۲۷۰/۰۰۰</u>	<u>۳/۹۳۰/۰۰۰</u>	سرمایه شرکا در پایان دوره

تهیه ترازنامه به شکل گزارش

شرکت تضامنی حسینی و شرکا
ترازنامه
به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳××
دارایی‌ها

		دارایی‌های جاری:
	۲۵۰۰۰۰۰	بانک و نقد
	۳۲۰۰۰۰۰	حساب‌های دریافتی
	۴۰۰۰۰۰	موجودی کالا
	<u>۲۰۰۰۰۰</u>	پیش پرداخته بیمه
۶۳۰۰۰۰۰ ریال		جمع دارایی‌های جاری
		دارایی‌های ثابت:
	۳۵۰۰۰۰۰ ریال	اثاثه اداری
	<u>۹۰۰۰۰۰</u>	- استهلاک انباشته
	<u>۲۶۰۰۰۰۰</u>	جمع دارایی‌ها
	<u>۸۹۰۰۰۰۰</u>	بدهی‌ها و حقوق شرکا:
		بدهی‌های جاری:
	۲۲۰۰۰۰۰	حساب‌های پرداختی
	<u>۵۰۰۰۰۰</u>	اسناد پرداختی
۲۷۰۰۰۰۰		جمع بدهی‌ها
		سرمایه شرکا:
	۲۲۷۰۰۰۰	سرمایه حسینی
	<u>۳۹۳۰۰۰۰</u>	سرمایه امیری
	<u>۶۲۰۰۰۰۰</u>	جمع بدهی‌ها و سرمایه شرکا:
	<u>۸۹۰۰۰۰۰</u>	

جدول ویژگی های اساسی واحدهای انتفاعی

شرکت های تعاونی	مؤسسات غیر تجاری	شرکت های سرمایه	شرکت های ضمانتی	مؤسسات انفرادی	مالکیت
حداقل هفت نفر عضو	مؤسسه به یک یا چند نفر تعلق دارد.	شرکت به تعدادی سهامدار (بیش از سه نفر) یا تعدادی شرکت با مسئولیت محدود (بیش از دو نفر) و یا دولت و مؤسسات دولتی تعلق دارد.	تضامنی - نسبی - مختلط	مؤسسه به یک نفر تعلق دارد.	مالکیت
دارد.	دارد.	دارد.	دارد.	ندارد.	شخصیت حقوقی
عمر شرکت در موارد زیر خانته می باید: انحلال طبق تصمیم مجمع فوق العاده کاهش تعداد اعضا کمتر از هفت نفر اتمام مدت شرکت و توقف فعالیت بیش از یک سال - ورشکستگی	عمر مؤسسه در موارد زیر خانته می باید: - انحلال اختیاری - انحلال به حکم دادگاه	فعالیت شرکت می تواند برای همیشه ادامه یابد و مالکیت آن از طریق فروش سهام یا سهام التبرک به دیگران منتقل می شود. عمر شرکت در موارد زیر خانته می باید: - ورشکستگی شرکت - انحلال و تصفیه اختیاری شرکت - در مورد شرکت های دولتی به حکم قانون	عمر شرکت در موارد زیر خانته می باید: - فوت یا مهاجرت هر یک از شرکای ضامن - ورشکستگی شرکت - انحلال و تصفیه اختیاری به تراضی شرکای ضامن - ورشکستگی شرکای ضامن - تبدیل شرکت	عمر مؤسسه در موارد زیر خانته می باید: - فوت صاحب سرمایه - خانته دادن به عملیات مؤسسه - ورشکستگی یا اعسار	عمر واحد انتفاعی
اعضا نسبت به بدهی دولتی مسئولیت تضامنی دارند.	تشکیل دهندگان نسبت به پرداخت بدهی های مؤسسه، مسئولیت تضامنی دارند.	مسئولیت سهامداران یا شرکا با مسئولیت محدود، منحصر به مبلغی است که در شرکت سرمایه گذاری کرده اند و بیش از آن نسبت به بدهی ها شرکت تعهد یا مسئولیتی ندارند.	مسئولیت هر یک از شرکای ضامن در تأدیه دیون شرکت نامحدود است. اگر دارایی شرکت برای پرداخت بدهی ها کافی نباشد، بستانکاران می توانند مطالبات خود را از اموال شخصی شرکا تأمین کنند.	اگر مؤسسه قادر به پرداخت بدهی های خود نباشد، بستانکاران می توانند طلب خود را از اموال شخصی صاحب سرمایه تأمین کنند.	مسئولیت نسبت به پرداخت بدهی های واحد

شرکت سهامی عام نمونه

صورت سود و زیان

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۳×۲

(تجدید ارائه شده) سال ۱۳×۱	سال ۱۳×۲		یادداشت
	میلیون ریال	میلیون ریال	
.....	.....	.....	۲۴ فروش خالص کسر می شود
(.....)	(.....)	.....	۲۵ بهای تمام شده کالای فروش رفته سود ناخالص کسر می شود:
(.....)	.....	(.....)	۲۶ هزینه های فروش، اداری و عمومی
(.....)	(.....)	.....	۲۷ خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی
.....	.....	.....	سود عملیاتی اضافه (کسر) می شود:
(.....)	.....	(.....)	۲۸ هزینه های مالی
.....	.....	.....	۲۹ خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی
.....	.....	.....	سود ناشی از فعالیت های عادی قبل از مالیات مالیات سود فعالیت های عادی
(.....)	(.....)	.....	سود خالص ناشی از فعالیت های عادی
-	.....	(.....)	۳۰ اقلام غیر مترقبه کسر می شود: اثر مالیاتی اقلام غیر مترقبه
-	.....	.....	سود خالص

گردش حساب سود (زیان) انباشته

.....	.....	.....	سود خالص
(.....)	.....	.....	سود انباشته در ابتدای سال
.....	.....	.....	تعدیلات سنواتی
.....	.....	.....	سود انباشته در ابتدای سال - تعدیل شده
.....	.....	.....	سود قابل تخصیص
.....	.....	.....	تخصیص سود:
(.....)	.....	(.....)	۲۲ اندوخته قانونی
(.....)	.....	(.....)	۲۳ سایر اندوخته ها
(.....)	.....	(.....)	۱۷ سود سهام پیشنهادی
(.....)	(.....)	.....	سود انباشته در پایان سال

یادداشت های توضیحی ۱ تا ۳۷ مندرج در صفحات ۶ تا ۳۳، جزو لاینفک صورت های مالی است.

بخش سوم

حسابداری شرکت‌های تعاونی

آشنایی با شرکت‌های تعاونی

هدف‌های رفتاری: در پایان این فصل از فراگیر انتظار می‌رود:

- ۱- تعریف شرکت‌های تعاونی و انواع آن را بیان نماید.
- ۲- نحوه عضویت در شرکت تعاونی را شرح دهد.
- ۳- خروج یا فوت اعضا را در شرکت تعاونی توضیح دهد.
- ۴- سرمایه در شرکت‌های تعاونی را تعریف نماید.
- ۵- مشخصات شرکت‌های تعاونی و موارد انحلال آنها را توضیح دهد.

۱-۸- مقدمه

نظام تعاونی، بر بنیاد آرمان‌هایی استوار است که خصوصیتی به مراتب انسانی و اجتماعی در آن وجود دارد. این نظام، در ابتدا در ناحیه «روچدیل» انگلستان شکل گرفت و بعدها گسترش یافت. به طوری که در قانون اساسی جمهوری اسلامی نیز اقتصاد کشور به سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی تقسیم شده است. در ایران، قانون تشکیل شرکت‌های تعاونی در تاریخ ۱۳۵۰/۳/۱۶ تصویب شد و «وزارت تعاون و امور روستاها» نیز به‌عنوان بانی بخش تعاونی کشور شناخته شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و انحلال وزارت تعاون و امور روستاها و بنا به ضرورت‌های اجتماعی مجدداً در سال ۱۳۷۰ قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی به تصویب مجلس رسید که به موجب ماده ۶۵ همین قانون، به منظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و پشتیبانی از این بخش، وزارت تعاون تشکیل شد.^۱

سازمان بین‌المللی کار (ILO) نیز در سال ۱۹۶۶ در تعریف شرکت تعاونی چنین اظهار داشته است:

«شرکت تعاونی، جمعیتی است مرکب از اشخاصی که داوطلبانه برای وصول به هدفی مشترک گرد هم جمع شده، سازمانی اقتصادی که بر اساس دموکراسی اداره می‌گردد، تشکیل می‌دهند و هر یک از اعضای آن، به‌طور منصفانه در تأمین سرمایه لازم سهیم می‌شوند و نسبت به سهم خود، مسئولیت سود و زیان ناشی از عملیات و کارهایی را که خود به نحو مؤثر در آن شرکت داشته‌اند بر عهده می‌گیرند.»

۲-۸- تعریف شرکت تعاونی

به موجب ماده (۱۹۰) قانون تجارت، شرکت تعاونی تولید، شرکتی است که بین عده‌ای از ارباب حرف تشکیل می‌شود و شرکا مشاغل خود را برای تولید و فروش اشیا یا اجناس به کار می‌برند و همین قانون درباره شرکت تعاونی مصرف اظهار می‌دارد:

«شرکت تعاونی مصرف، شرکتی است که برای مقاصد زیر تشکیل می‌شود:»

- ۱- فروش اجناس لازمه برای مصارف زندگانی اعم از این که اجناس مذکور را شرکا ایجاد کرده یا خریده باشند.

۱- برای مطالعه بیشتر در مورد شرکت‌های تعاونی، دانش‌آموزان عزیز می‌توانند کتاب حسابداری شرکت‌های تعاونی تألیف شادروان خانم فریده پوررضوان روح

۲- تقسیم نفع و ضرر بین شرکا به نسبت خرید هر یک از آنها

اما ماده (۲) قانون تشکیل شرکت‌های تعاونی مصرف ۱۳۵۰/۳/۱۶ اعلام داشته است: «شرکت تعاونی، شرکتی است از اشخاص حقیقی یا حقوقی که به منظور رفع نیازمندی‌های مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا از طریق خودیاری و کمک متقابل و همکاری آنان موافق اصولی که در این قانون مطرح است، تشکیل می‌شود.»

از طرف دیگر به موجب ماده (۲) قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ «شرکت‌هایی که با رعایت مقررات این قانون تشکیل و به ثبت برسند تعاونی شناخته می‌شوند.»

ماده اول قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، اهداف بخش تعاونی سیستم اقتصادی ایران و شرکت‌های تعاونی را به شرح زیر معرفی می‌کند:

- ۱- ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل.
- ۲- قرار دادن وسایل کار در اختیار کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند.
- ۳- پیش‌گیری از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص به منظور تحقق عدالت اجتماعی.
- ۴- جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت.
- ۵- قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره‌برداری مستقیم از حاصل کار خود.
- ۶- پیش‌گیری از انحصار، احتکار، تورم، اضرار به غیر.
- ۷- توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم.

۳-۸- انواع شرکت‌های تعاونی

در فصل پنجم قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، به دو نوع شرکت تعاونی اشاره می‌شود:

الف - تعاونی‌های تولید   ب - تعاونی‌های توزیع

۳-۸-۱- تعاونی‌های تولید: تعاونی‌های تولید، شامل تعاونی‌هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستایی و عشایری و نظایر این‌ها فعالیت می‌نمایند. تعاونی‌های تولید در کلیه اولویت‌ها و حمایت‌های مربوط به تعاونی‌ها حق تقدم دارند. در تعاونی‌های تولید، عضو باید در تعاونی، به کار اشتغال داشته باشد.

۳-۸-۲- تعاونی‌های توزیع: تعاونی‌های توزیع عبارت‌اند از تعاونی‌هایی که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چهارچوب مصالح عمومی و به منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌نمایند.

تعاونی‌های توزیع مربوط به تأمین کالا و مسکن و سایر نیازمندی‌های روستاییان و عشایر و کارگران و کارمندان از نظر گرفتن سهمیه کالا و حمایت‌های دولتی و بانکی و سایر حمایت‌های مربوط به امور تهیه و توزیع اولویت دارند.

در تعاونی‌های توزیع، احتیاجی نیست که عضو در تعاونی به کار اشتغال داشته باشد. غیر از این دو نوع تعاونی، در قانون فوق‌الذکر، به تعاونی‌های چند منظوره نیز اشاره شده است و به نظر می‌رسد که منظور، تعاونی‌هایی است که ترکیبی از فعالیت‌های تولیدی و توزیعی دارند. مثلاً شرکت تعاونی که با هدف عمران روستای خاص و تهیه آذوقه برای ساکنان همان روستا ایجاد شده است. در چنین شرکتی که عضویت آن برای همه ساکنان روستا آزاد است، داشتن عضو غیر شاغل مجاز است اما هیأت مدیره و مدیرعامل باید از میان اعضای شاغل انتخاب شوند.

۴-۸- عضویت در تعاونی

عضویت در تعاونی، مخصوص اشخاص حقیقی است و اعضا باید حایز شرایط زیر باشند:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

۲- عدم ممنوعیت قانونی و حجر و ورشکستگی به تقصیر

۳- عدم سابقه ارتشا، اختلاس و کلاهبرداری

۴- درخواست کتبی عضویت و تعهد رعایت مقررات اساس نامه تعاونی

۵- عدم عضویت در تعاونی مشابه

اعضا در کلیه امور تعاونی، طبق اساس نامه حق نظارت دارند و مکلف اند به وظایف و مسئولیت‌هایی که در حدود قوانین و مقررات تعهد کرده‌اند عمل کنند.

مسئولیت‌های مالی اعضا در شرکت‌های تعاونی محدود به میزان سهم آنان است مگر آن که در اساس نامه ترتیب دیگری شرط شده باشد.

خروج عضو از تعاونی اختیاری است و نمی‌توان آن را منع کرد.

اعضای متخصص تعاونی‌های تولید، حداقل شش ماه قبل از استعفا باید مراتب را کتباً به اطلاع تعاونی برسانند و در

صورتی که خروج عضو موجب وارد آمدن ضرری به تعاونی باشد، وی ملزم به جبران آن خواهد بود.

۵-۸- اخراج از عضویت

در موارد زیر، عضو از شرکت تعاونی اخراج می‌شود:

۱- از دست دادن هر یک از شرایط عضویت

۲- عدم رعایت مقررات اساس نامه و سایر تعهدات قانونی پس از دو اخطار کتبی از سوی هیأت مدیره به فاصله ۱۵ روز و

گذشتن ۱۵ روز از تاریخ اخطار دوم با تصویب مجمع عمومی فوق العاده.

۳- ارتکاب اعمالی که موجب وارد آمدن زیان مادی به تعاونی شود و وی نتواند ظرف مدت یک سال آن را جبران نماید یا

اعمالی که به حیثیت و اعتبار تعاونی لطمه وارد کند یا اقدام به عملی که با تعاونی رقابتی ناسالم به وجود آورد.

تشخیص موارد فوق، بنا به پیشنهاد هر یک از مدیران و تصویب مجمع عمومی خواهد بود.

۶-۸- فوت اعضای تعاونی

در صورت فوت عضو، ورثه وی که واجد شرایط و ملتزم به رعایت مقررات تعاونی باشد، عضو تعاونی شناخته می‌شود و

در صورت تعدد وراثت، آن‌ها باید مابه‌التفاوت افزایش سهم ناشی از تعدد خود را به تعاونی بپردازند. اما اگر کتباً اعلام نمایند که

مایل به ادامه عضویت در تعاونی نیستند و یا هیچ کدام واجد شرایط نباشند، عضویت لغو می‌گردد.

اگر تعداد ورثه بیش از ظرفیت تعاونی باشد، یک یا چند نفر به تعداد مورد نیاز تعاونی و با توافق سایر وراثت، عضو تعاونی

شناخته می‌شوند. مطابق این قانون، در صورت لغو عضویت به سبب فوت، استعفا، انحلال یا اخراج، طبق اساس نامه و قرارداد

منعقد، سهم و کلیه حقوق و مطالبات عضو به قیمت روز تقویم و به دیون تعاونی تبدیل می‌شود که پس از کسر دیون وی به تعاونی،

به او یا ورثه‌اش پرداخت خواهد شد.

در صورتی که ورثه، تقاضا نماید که سهم عضو متوفی از عین اموال تعاونی پرداخت شود و تراضی یا مصالحه ممکن نباشد

چنانچه عین قابل واگذاری باشد و موجب اخلاص و ضرر فاحش به اعضای تعاونی نگردد آن قسمت از مطالبات، تسلیم ورثه می‌گردد.

۷-۸- سرمایه تعاونی‌ها

سرمایه تعاونی، اموال و دارایی‌هایی است که برای تأسیس تعاونی یا افزایش سرمایه قبلی در اختیار آن قرار می‌گیرد.

طبق قانون بخش تعاون، هر تعاونی وقتی ثبت و تشکیل می‌شود که حداقل یک سوم سرمایه آن تأدیه و مواردی که به صورت نقدی و جنسی باشد تقویم و تسلیم شده باشد.

اعضای تعاونی مکلف اند مبلغ پرداخت نشده سهم خود را ظرف مدت مقرر در اساس نامه تأدیه نمایند. سهم اعضا در تأمین سرمایه شرکت‌های تعاونی مساوی است مگر آن که مجمع عمومی تصویب نماید که اعضا سهم بیشتری تأدیه نمایند که در این صورت، حداقل و حداکثر سهم باید در حدودی باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضای تعاونی‌ها تعیین می‌نماید. توضیح این که سرمایه هر یک از اعضای تعاونی نباید بیش از ۱٪ کل سرمایه شرکت باشد.

ممکن است در ابتدای تأسیس، اعضای شرکت تعاونی قادر نباشند کلیه سرمایه شرکت را تأمین کنند. در چنین حالتی، طبق قانون حداقل ۵۱٪ سرمایه باید به وسیله اعضا تأمین شود و در اختیار شرکت تعاونی قرار گیرد و بقیه را ادارات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت می‌توانند از راه وام بدون بهره یا استفاده از تسهیلات مالی دیگر، از قبیل مشارکت، مضاربه، اجاره به شرط تملیک و ... به عنوان کمک در تأمین یا افزایش سرمایه در اختیار تعاونی قرار دهند بدون آن که خود عضو آن باشند. در چنین مواردی، در ظرف مدتی که با موافقت طرفین در ضمن عقد شرکت تعیین خواهد شد، سهم سرمایه‌گذاری دولت به تدریج بازپرداخت و صددرصد سرمایه به تعاونی تعلق خواهد گرفت.

۸-۸- ویژگی‌های شرکت‌های تعاونی

با بررسی مواد قانون تجارت، قانون تشکیل شرکت‌های تعاونی و قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی، ویژگی‌های شرکت‌های تعاونی به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- تعداد اعضای شرکت‌های تعاونی حداقل هفت نفر است.
- ۲- سرمایه شرکت تعاونی نامحدود و سهام آن با نام و مسئولیت هر عضو محدود به میزان سهمی است که از سرمایه شرکت خریداری و یا تعهد نموده است.
- ۳- انتقال سهام شرکت تعاونی به غیرعضو شرکت، مجاز نیست.
- ۴- هر عضو؛ صرف‌نظر از مالکیت هر تعداد سهم، فقط دارای یک رأی می‌باشد.

مطالعه آزاد

۸-۹- انحلال شرکت تعاونی

شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در موارد زیر منحل می‌شوند:

- ۱- تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده
- ۲- کاهش تعداد اعضا از حد نصاب مقرر، در صورتی که حداکثر ظرف سه ماه تعداد اعضا به نصاب مقرر نرسیده باشد.
- ۳- انقضای مدت تعیین شده در اساس نامه، مشروط بر این که مجمع عمومی مدت را تمدید نکرده باشد.
- ۴- توقف فعالیت بیش از یک سال بدون عذر موجه
- ۵- عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اخطار کتبی در سال از سوی وزارت تعاون
- ۶- ورشکستگی

در صورتی که هر تعاونی منحل گردد، قبل از انحلال باید به تعهداتی که در برابر اخذ سرمایه و اموال و امتیازات از منابع عمومی و دولتی و بانک‌ها و شهرداری سپرده است عمل نماید. مسئولیت اعضای هر تعاونی در این مورد تضامنی است. برای تصفیه امور شرکت، سه نفر به عنوان مدیر تصفیه انتخاب خواهند شد که نسبت به امر تصفیه اقدام نمایند.

حسابداری شرکت‌های تعاونی

هدف‌های رفتاری: در پایان این فصل از فراگیر انتظار می‌رود:

- ۱- ثبت‌های مربوط به تشکیل شرکت را انجام دهد.
- ۲- روش‌های افزایش سرمایه در شرکت‌های تعاونی را شرح دهد.
- ۳- حسابداری انواع افزایش سرمایه در شرکت تعاونی را انجام دهد.
- ۴- کاهش سرمایه در شرکت‌های تعاونی و انواع آن را بیان نماید.
- ۵- تقسیم سود در شرکت‌های تعاونی را شرح دهد.
- ۶- حسابداری تقسیم سود در شرکت‌های تعاونی را انجام دهد.

اغلب، در همه شرکت‌ها قبل از تأسیس، هماهنگی‌های اولیه بین مؤسسان به وجود می‌آید، به طوری که مشخصات کلی شرکت شامل سرمایه، نحوه واریز و بهای سهم و مسئولیت افراد مشخص می‌گردد. همین مراحل در شرکت تعاونی نیز طی می‌شود. از این رو، در آغاز و قبل از تأسیس، یک حساب جاری به نام «شرکت در شرف تأسیس» نزد یکی از بانک‌های کشور افتتاح می‌شود و اعضای شرکت، حداقل $\frac{1}{3}$ بهای سهام مورد نظر خود را به آن حساب واریز و رسید بانکی مربوط را به هیأت مؤسس تحویل می‌دهند. با ثبت شرکت و تهیه دفاتر رسمی، «حساب شرکت در شرف تأسیس» به حساب بانک شرکت تعاونی منتقل و عملیات در دفاتر قانونی منعکس می‌گردد.

۱-۹- تشکیل شرکت

مثال نمونه ۱: شرکت تعاونی حسابداران، در تاریخ $13 \times \times / 2 / 1$ با سرمایه اولیه $30 / 000 / 000$ ریال با مشارکت $3 / 000$ نفر حسابدار تشکیل شده است. بهای هر سهم 1000 ریال است و هر یک از اعضا دارای ده سهم می‌باشند. هر یک از اعضا $\frac{1}{3}$ سرمایه را نقداً پرداخت و مابقی در تعهد آنان است. در تاریخ $13 \times \times / 4 / 1$ اعضا، کلیه سرمایه تعهد شده خود را پرداخت کرده‌اند. مطلوب است ثبت عملیات فوق در دفتر روزنامه شرکت

حل: دفتر روزنامه تعاونی حسابداران

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱	۱	۲	بانک تعهد سهامداران (اعضا)		$10 / 000 / 000$ $20 / 000 / 000$	$30 / 000 / 000$
۲	۱	۴	بانک تعهد سهامداران واریز مابقی وجوه سرمایه توسط سهامداران		$20 / 000 / 000$	$20 / 000 / 000$

مثال نمونه ۲: شرکت تعاونی دانش‌آموزان، در تاریخ ۱۳×۳/۱ با عضویت ۱۲/۰۰۰ دانش‌آموز و سرمایه ۱۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال تأسیس شد. هزینه‌های تأسیس طبق اسناد و مدارک مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال بوده است. سهامداران $\frac{1}{3}$ سرمایه را نقداً پرداخت نموده‌اند و مابقی در تعهد آنان است. عملیات زیر در خردادماه در شرکت روی داده است.

۱۳×۳/۴ - پرداخت هزینه‌های تأسیس از سوی آقای فرهادی یکی از اعضای تعاونی به مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال

۱۳×۳/۷ - پرداخت طلب آقای فرهادی

۱۳×۳/۱۱ - سه نفر از اعضا به شرکت مراجعه کرده و تقاضای عضویت خود را پس گرفته‌اند و با ارائه سهام خود به شرکت (سه سهم) مبلغ پرداختی خود را دریافت نموده‌اند.

مطلوب است ثبت عملیات مذکور در دفتر روزنامه شرکت

دفتر روزنامه تعاونی دانش‌آموزان

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱	۱	۳	بانک تعهد اعضا		۴/۰۰۰/۰۰۰ ۸/۰۰۰/۰۰۰	۱۲/۰۰۰/۰۰۰
۲	۴	۳	هزینه‌های تأسیس حساب‌های پرداختی بابت ثبت شرکت		۵۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰
۳	۷	۳	حساب‌های پرداختی پرداخت هزینه‌های تأسیس		۵۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰
۴	۱۱	۳	سرمایه بانک تعهد اعضا انصراف سه نفر از داوطلبان عضویت در تعاونی		۳۰۰۰	۱۰۰۰ ۲۰۰۰

«هنرآموزان گرامی: لطفاً تمریناتی متناسب با محتوای آموزشی موضوع تشکیل شرکت طراحی و به هنرجویان ارائه فرمایند.»

۹-۲- افزایش سرمایه شرکت‌های تعاونی

در شرکت‌های تعاونی، به علت عدم محدودیت ورود اعضا، سرمایه نامحدود و متغیر است و با قبول اعضای جدید، شرکت می‌تواند سهام جدید صادر نماید. افزایش سرمایه در این گونه شرکت‌ها به شکل‌های زیر امکان‌پذیر می‌باشد:

۱- افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید

۲- افزایش سرمایه از طریق افزایش ارزش اسمی سهام

۳- صدور سهام جدید جهت افزایش سرمایه با تجدید ارزیابی شرکت

۴- افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده سنوات قبل و حساب‌های اندوخته

۱-۲-۹- افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید: با ورود اعضای جدید، سرمایه شرکت تغییر می‌کند. از

این رو، شرکت طبق اساس نامه خود و اجرای تشریفات قانونی و دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده، نسبت به افزایش سرمایه اقدام خواهد کرد و برای اعضای جدید، سهام جدید مطابق سهام قبلی صادر خواهد نمود.

مثال نمونه ۳: شرکت تعاونی دانش‌آموزان، در تاریخ $۱۳ \times \times / ۲ / ۱$ با سرمایه اولیه ده میلیون ریال منقسم به ده هزار سهم یک هزار ریالی به ثبت رسیده است. سرمایه شرکت پس از اجرای تشریفات قانونی و بر اساس تصمیمات مجمع عمومی به مبلغ $۱۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰$ ریال منقسم به $۱۵ / ۰۰۰$ سهم با نام یک هزار ریالی افزایش یافته است. مطلوب است ثبت حسابداری این افزایش سرمایه (در صورتی که کل افزایش سرمایه نقداً تأمین شده باشد).

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
			بانک		$۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰$	$۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰$
			سرمایه ثبت افزایش سرمایه از طریق صدور ۵۰۰۰ سهم جدید یک هزار ریالی			

۲-۲-۹- افزایش سرمایه از طریق افزایش ارزش اسمی سهام: در برخی مواقع، سهامداران شرکت به منظور

افزایش سرمایه تصمیم می‌گیرند، ارزش اسمی سهام را افزایش دهند و به این طریق با آورده نقدی، منابع مالی شرکت را افزایش دهند.

مثال نمونه ۴: شرکت تعاونی همکاران، در تاریخ $۱۳ \times \times / ۲ / ۱$ با سرمایه اولیه $۶ / ۰۰۰ / ۰۰۰$ ریال منقسم به شش هزار

سهم یک هزار ریالی از سوی دو هزار نفر از اعضا تشکیل و در حال حاضر کل سرمایه شرکت نقداً پرداخت شده است.

مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت، تصمیم گرفته است که به منظور توسعه عملیات شرکت و تأمین وجوه نقد، سرمایه شرکت را

از طریق افزایش بهای هر سهم به ۲۰۰۰ ریال، افزایش دهد. اگر کلیه اعضا، در مهلت مقرر نسبت به واریز حق‌السهم خود

اقدام نموده باشند مطلوب است ثبت حسابداری مربوط

$$۲ / ۰۰۰ - ۱ / ۰۰۰ = ۱ / ۰۰۰$$

اضافه ارزش هر سهم

$$۱ / ۰۰۰ \times ۶ / ۰۰۰ = ۶ / ۰۰۰ / ۰۰۰$$

کل افزایش سرمایه

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
			بانک		۶/۰۰۰/۰۰۰	۶/۰۰۰/۰۰۰
			سرمایه واریز اعضا بابت مابه‌التفاوت ارزش اسمی سهام جدید			

۳-۲-۹- صدور سهام جدید جهت افزایش سرمایه با تجدید ارزیابی شرکت: شرکت‌های موفق، پس از تشکیل، خودبه‌خود مورد توجه مردم قرار می‌گیرند به طوری که سایر اشخاص نیز علاقه‌مند به خرید سهام آن‌ها می‌شوند. بدیهی است زمانی که اعضای جدیدی بخواهند وارد شرکت شوند باید بابت خرید هر سهم، مبلغی بیش از مبلغ قدیم پرداخت نمایند. این مبلغ همانطوری که قبلاً توضیح داده شد همان سرقفلی است اما از آنجا که در شرکت‌های تعاونی، حساب سرقفلی وجود ندارد افزایش سرمایه‌ای که از محل تجدید ارزیابی دارایی‌های خالص شرکت صورت می‌گیرد در حسابداری به نام «تجدید ارزیابی» منعکس می‌شود که این حساب متعلق به «اعضای تعاونی و غیر قابل تقسیم» می‌باشد.

مثال نمونه ۵: سرمایه شرکت تعاونی روناک، ۹ میلیون ریال منقسم به ۹ هزار سهم یک هزار ریالی است. این شرکت در سال جاری، ۳۰۰ سهم به ارزش روز به اعضای جدید واگذار نموده است. در صورتی که ارزیابی روز دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت به ترتیب ۹۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال و ۶۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد. مطلوب است: اولاً تعیین ارزش روز هر سهم. ثانیاً ثبت حسابداری مربوط در دفتر روزنامه

$$۹۵/۰۰۰/۰۰۰ - ۶۸/۰۰۰/۰۰۰ = ۲۷/۰۰۰/۰۰۰$$

اضافه ارزش دارایی‌های خالص

$$۲۷/۰۰۰/۰۰۰ : ۹/۰۰۰ = ۳/۰۰۰$$

ارزش روز هر سهم

$$۳/۰۰۰ \times ۳۰۰ = ۹۰۰/۰۰۰$$

ارزش روز سهام جدید

$$۳۰۰ \times ۱۰۰۰ = ۳۰۰/۰۰۰$$

ارزش اسمی سهام جدید

دفتر روزنامه شرکت تعاونی روناک

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
			بانک (صندوق)		۹۰۰/۰۰۰	
			تجدید ارزیابی سرمایه بابت فروش ۳۰۰ سهم به ارزش به‌ازای هر سهم ۲/۰۰۰ ریال به اعضای قدیم و جدید			۶۰۰/۰۰۰ ۳۰۰/۰۰۰

۴-۲-۹- افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده و حساب‌های اندوخته: ممکن است به هر دلیلی، بر اساس تصمیم ارکان صلاحیت‌دار شرکت تعاونی، مقرر گردد که مانده یا بخشی از حساب اندوخته‌ها (قانونی یا احتیاطی) بابت افزایش

سرمایه در نظر گرفته شود. گفتنی است که در شرکت‌های تعاونی حداکثر $\frac{1}{4}$ اندوخته قانونی تحت شرایطی قابل انتقال به حساب سرمایه می‌باشد اما در مورد اندوخته احتیاطی یا عمومی، محدودیتی وجود ندارد.

مثال نمونه ۶: شرکت تعاونی پدیده، با سرمایه اولیه ۵ میلیون ریال منقسم به ۲۵۰۰ سهم دو هزار ریالی با نام، که کل سرمایه پرداخت شده، تأسیس شده است. مانده حساب‌های اندوخته قانونی و اندوخته عمومی شرکت در $\frac{۸۰}{۲/۳۱}$ به ترتیب معادل $۸/۰۰۰/۰۰۰$ و $۱۱/۰۰۰/۰۰۰$ ریال می‌باشد. طبق تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت مذکور، مقرر گردیده است افزایش سرمایه‌ای معادل ۱۵ میلیون ریال از محل $\frac{1}{4}$ اندوخته قانونی و کل اندوخته احتیاطی صورت گیرد. گفتنی است که قیمت اسمی و قیمت روز سهام یکسان است. مطلوب است ثبت حسابداری مربوط

دفتر روزنامه شرکت تعاونی پدیده

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱	۳۱	۳	اندوخته قانونی اندوخته عمومی افزایش سرمایه از محل $\frac{1}{4}$ اندوخته قانونی و اندوخته عمومی		۴/۰۰۰/۰۰۰ ۱۱/۰۰۰/۰۰۰	۱۵/۰۰۰/۰۰۰

$$۱۵/۰۰۰/۰۰۰ : ۲/۰۰۰ = ۷/۵۰۰$$

سهم جدید

$$۷/۵۰۰ : ۲۵۰۰ = ۳$$

سهم هر یک از اعضا

با این افزایش سرمایه هر یک از اعضا به نسبت هر یک سهم قدیم، سه سهم جدید به دست می‌آورند. بسیاری اوقات مشاهده می‌شود که شرکت‌ها به منظور تأمین مالی و نیازهای ضروری، از تقسیم سود خودداری می‌نمایند تا بعدها در شرایط مناسبی بر اساس تصمیم ارکان صلاحیت‌دار شرکت، آن‌را به حساب افزایش سرمایه سهامداران منظور نمایند. در واقع با این عمل از یک طرف از کاهش نقدینگی شرکت جلوگیری می‌شود (چون سود تقسیم نمی‌شود و وجه آن در شرکت باقی می‌ماند) و از طرف دیگر، با تبدیل آن به افزایش سرمایه، بدون این که سهامداران وجه دیگری به شرکت آورند سرمایه آن‌ها افزایش می‌یابد.

مثال نمونه ۷: شرکت تعاونی پسته‌کاران، با سرمایه اولیه $۳۰/۰۰۰/۰۰۰$ ریال منقسم به ۵/۰۰۰ سهم با نام ۶۰۰۰ ریالی

تأسیس شده است. مانده حساب‌های اندوخته و سود تقسیم نشده شرکت عبارت‌اند از:

— اندوخته قانونی $۱۶/۰۰۰/۰۰۰$ ریال

— اندوخته احتیاطی $۲۵/۰۰۰/۰۰۰$ ریال

— سود تقسیم نشده $۲۷/۰۰۰/۰۰۰$ ریال

۶۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال

سهامداران شرکت تصمیم دارند سرمایه شرکت را معادل $۶۰/۰۰۰/۰۰۰$ ریال از محل اندوخته‌ها و سود تقسیم نشده افزایش دهند. چنانچه تشریفات قانونی این عمل صورت گرفته باشد مطلوب است: اولاً، ثبت حسابداری مربوط، در ثانی، تعیین

سهام هر یک از اعضا در این افزایش سرمایه.

حل: همان طوری که می دانید بیش از $\frac{1}{4}$ اندوخته قانونی قابل انتقال به حساب سرمایه نیست.

$$(16/000/000 \times \frac{1}{4}) + 25/000/000 + 27/000/000 = 60/000/000$$

$$60/000/000 : 6/000 = 10/000$$

سهام جدید

$$10/000 : 5/000 = 2$$

به هر یک از اعضای قدیم دو سهم جدید می رسد.

دفتر روزنامه شرکت تعاونی پسته کاران

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱			اندوخته قانونی اندوخته احتیاطی سود تقسیم نشده		۸/۰۰۰/۰۰۰ ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ ۲۷/۰۰۰/۰۰۰	۶۰/۰۰۰/۰۰۰
			سرمایه افزایش سرمایه از محل اندوخته ها و سود تقسیم نشده			

یادآوری: در این مثال، فرض بر این بوده که قیمت روز و قیمت اسمی سهام یکسان می باشد.

مثال نمونه ۸: سرمایه شرکت تعاونی زعفران کاران از ۳۰۰۰ سهم دو هزار ریالی با نام تشکیل شده که کل آن نقداً پرداخت

گرفته شده است. شرکت در سال $13 \times \times$ ، تعداد ۵۰۰۰ سهم جدید صادر و به اعضا واگذار نمود. اگر ارزش روز هر سهم ۴۵۰۰ ریال باشد، مطلوب است ثبت عملیات حسابداری مربوط با مفروضات زیر

۱- افزایش سرمایه از محل $\frac{1}{4}$ اندوخته قانونی تأمین شده باشد.

۲- افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده صورت گرفته باشد.

۳- افزایش سرمایه از محل $\frac{1}{4}$ اندوخته قانونی (معادل ۷/۵۰۰/۰۰۰ ریال) و مابقی از محل سود تقسیم نشده تأمین گردیده باشد.

$$5000 \times 4/500 = 22/500/000$$

ارزش روز سهم

$$5000 \times 2/000 = 10/000/000$$

بهای اسمی سهام

حل ۱-

دفتر روزنامه شرکت تعاونی زعفران کاران

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱			اندوخته قانونی		۲۲/۵۰۰/۰۰۰	۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ۱۲/۵۰۰/۰۰۰
			سرمایه تجدید ارزیابی بابت صدور ۵۰۰۰ سهم جدید به ارزش روز از محل اندوخته قانونی			

حل ۲-

دفتر روزنامه شرکت تعاونی زعفران کاران

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱			سود انباشته		۲۲/۵۰۰/۰۰۰	۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ۱۲/۵۰۰/۰۰۰
			سرمايه			
			تجدید ارزیابی			

حل ۳-

دفتر روزنامه شرکت تعاونی زعفران کاران

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
			سود انباشته		۱۵/۰۰۰/۰۰۰	۱۰/۰۰۰/۰۰۰
			اندوخته قانونی		۷/۵۰۰/۰۰۰	۱۲/۵۰۰/۰۰۰
			سرمايه			
			تجدید ارزیابی			

یادآوری: عموماً به جای استفاده از حساب سود تقسیم نشده و یا مانده سود و زیان سنواتی، عنوان سود (زیان) انباشته به کار می‌رود.

۹-۳- کاهش سرمایه

با توجه به تعریف شرکت‌های تعاونی، کاهش سرمایه در این شرکت‌ها به دو دلیل صورت می‌گیرد:

۱- کاهش سرمایه به دلیل کاهش اعضا (خروج اعضا یا فوت برخی از آن‌ها)

۲- کاهش سرمایه به علت زیان وارده

۱-۳-۹- کاهش سرمایه به دلیل کاهش اعضا: هرگاه یک یا چند نفر از اعضای تعاونی، به هر دلیلی (اخراج، استعفا، فوت) از شرکت خارج شوند بدهی است که معادل سرمایه آنان، سرمایه شرکت کاهش یابد. بر اساس قانون شرکت‌های تعاونی، چنانچه عضوی از شرکت خارج شود باید سهام نامبرده به قیمت روز ارزیابی و به او یا ورثه‌اش پرداخت شود. برای ارزیابی سهام شرکت، از روش‌های متفاوتی استفاده می‌شود که خارج از موضوع این درس می‌باشد. اما به طور عمومی، کلیه دارایی‌های غیر نقدی از سوی کارشناس رسمی دادگستری ارزیابی و بدهی‌های شرکت نیز محاسبه و کسری ذخایر مربوط نیز در حساب‌ها منعکس می‌گردد سپس، تفاوت دارایی با بدهی به عنوان ارزش روز شرکت اعلام می‌شود.

مثال نمونه ۹: شرکت تعاونی ماهی‌گیران شمال با سرمایه ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال منقسم به ۲۰/۰۰۰ سهم با نام یک‌هزار ریالی که تماماً تأدیه شده، تأسیس گردیده است. سه سال پس از تأسیس، ۸ نفر از اعضا که هر یک دارای ۵ سهم بوده‌اند از شرکت خارج شده‌اند. اگر سهام مذکور در زمان خروج اعضا بلافاصله به مبلغ ۸۰/۰۰۰ ریال به اعضای جدید واگذار شده باشد و چنانچه در زمان خروج این اعضا، دارایی‌های شرکت به قیمت ۸۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و بدهی‌های آن ۴۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال ارزیابی شده باشد، مطلوب است:

اولاً حق السهم اعضا خروجی

ثانیاً ثبت حسابداری عملیات مربوط

$$۸۰/۰۰۰/۰۰۰ - ۴۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۴۰/۰۰۰/۰۰۰$$

ارزش روز سهام

$$۴۰/۰۰۰/۰۰۰ : ۲۰/۰۰۰ = ۲/۰۰۰$$

ارزش روز هر سهم

$$۸ \times ۵ = ۴۰$$

تعداد سهام خروجی

$$۴۰ \times ۱/۰۰۰ = ۴۰/۰۰۰$$

ارزش اسمی سهام اعضای خروجی

$$۴۰ \times ۲/۰۰۰ = ۸۰/۰۰۰$$

ارزش روز سهام اعضای خروجی

دفتر روزنامه شرکت تعاونی ماهی گیران شمال

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ		ردیف
				ماه	روز	
۸۰/۰۰۰	۴۰/۰۰۰		سرمایه			۱
	۴۰/۰۰۰		تجدید ارزیابی			
	۸۰/۰۰۰		بانک (نقد)			۲
۴۰/۰۰۰			سرمایه			
۴۰/۰۰۰			تجدید ارزیابی			

مثال نمونه ۱۰: خانم پایدار با در دست داشتن ۹ سهم به قیمت اسمی هر سهم ۵/۰۰۰ ریال با نام کلاً پرداخت شده، سهامدار شرکت، تعاونی معلمان می باشد. او با فروش سهام خود به قیمت ۵۰/۰۰۰ ریال از شرکت خارج گردیده است. شرکت، سهام مذکور را به قیمت ۶۰/۰۰۰ ریال به آقای فرهادی واگذار نموده است و مطلوب است ثبت حسابداری عملیات مربوط

دفتر روزنامه شرکت تعاونی معلمان

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ		ردیف
				ماه	روز	
۵۰/۰۰۰	۴۵/۰۰۰		سرمایه			۱
	۵/۰۰۰		تجدید ارزیابی			
			بانک (نقد)			۲
۴۵/۰۰۰			سرمایه			
۱۵/۰۰۰			تجدید ارزیابی			
	۶۰/۰۰۰		بانک (نقد)			
			ورود آقای فرهادی به شرکت			

مثال نمونه ۱۱: سرمایه شرکت تعاونی توزیع ایثار از ۱۵۰۰ سهم ۱۰/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است. در اول آبان سال جاری، یکی از اعضا فوت کرده است. ورثه وی که ۷ نفراند متقاضی عضویت در تعاونی گردیده اند. با توجه به واجد شرایط بودن ورثه و وجود ظرفیت تعاونی، با تقاضای آنان موافقت گردید. بر طبق اساس نامه حداقل ۳ سهم پذیره نویسی و $\frac{1}{3}$ ارزش اسمی آن

۱- مثال برگرفته از کتاب حسابداری شرکت های تعاونی زنده یاد خانم فریده پوررضوان روح است. (برای مطالعه آزاد)

باید در موقع پذیره نویسی واریز گردد اگر ورثه طبق اساس نامه وجه مذکور را به حساب بانک واریز نموده باشند، مطلوب است:
 ثبت حسابداری لازم و سرمایه جدید شرکت تعاونی
 حل:

۷ نفر عضو جدید، باید تعداد سهام ۶ عضو را پذیره نویسی نمایند زیرا یک نفر از آنان به جای عضو متوفی قرار می گیرد و الزامی به پذیره نویسی ندارد.

$$6 \times 10/000 \times \frac{1}{3} \times 3 = 60/000 \quad \text{مبلغی که اعضای جدید بابت } \frac{1}{3} \text{ وجه سهام خود واریز نمودند}$$

$$6 \times 10/000 \times 3 = 180/000 \quad \text{افزایش سرمایه}$$

$$(1500 \times 10/000) + 180/000 = 15/180/000 \quad \text{سرمایه جدید شرکت تعاونی}$$

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
			بانک		۶۰/۰۰۰	
			تعهد اعضا		۱۲۰/۰۰۰	
			سرمایه			۱۸۰/۰۰۰
			بابت تأدیه و تعهد ۱۸ سهم توسط ورثه عضو متوفی			

اگر در مثال فوق، سهام به ارزش روز به ورثه واگذار گردد و دارایی های شرکت بر طبق ارزیابی بالغ بر ۲۶/۰۰۰/۰۰۰ و بدهی های آن ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد که اعضا باید حداقل ۳ سهم را پذیره نویسی و $\frac{1}{3}$ ارزش آن را در موقع پذیره نویسی باید به حساب بانک واریز نمایند، حل مسئله به صورت زیر خواهد بود:

$$26/000/000 - 8/000/000 = 18/000/000 \quad \text{مابه التفاوت دارایی ها و بدهی های ارزیابی شده}$$

$$18/000/000 : 1500 = 12/000 \quad \text{ارزش روز هر سهم}$$

$$6 \times 12/000 \times 3 \times \frac{1}{3} = 72/000 \quad \text{مبلغی که اعضای جدید بابت } \frac{1}{3} \text{ وجه سهام خود واریز نمودند.}$$

$$6 \times 12/000 \times 3 = 216/000 - 72/000 = 144/000 \quad \text{تعهد اعضا}$$

$$6 \times 10/000 \times 3 = 180/000 \quad \text{افزایش سرمایه}$$

$$1500 \times 10/000 + 180/000 = 15/180/000 \quad \text{سرمایه جدید شرکت تعاونی}$$

$$216/000 - 180/000 = 36/000 \quad \text{مابه التفاوت ارزش بازار و ارزش اسمی}$$

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
			بانک		۷۲/۰۰۰	
			تعهد اعضا		۱۴۴/۰۰۰	
			سرمایه			۱۸۰/۰۰۰
			تجدید ارزیابی			۳۶/۰۰۰
			بابت تأدیه و تعهد ۱۸ سهم توسط ورثه عضو متوفی به ارزش روز			

۲-۳-۹- کاهش سرمایه به علت زیان: اگر بر اثر زیان‌های وارده، حداقل نصف سرمایه شرکت از بین برود با تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده، سرمایه شرکت با رعایت تساوی حقوق صاحبان سهام، کاهش می‌یابد.
 مثال نمونه ۱۲: سرمایه شرکت تعاونی توزیع همکاران از ۲۰۰۰ سهم ۳۰۰۰ ریالی تشکیل شده است و مانده حساب زیان سنواتی ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال است با تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده مقرر گردید سرمایه شرکت به مبلغ سرمایه موجود کاهش یابد. توضیح: دیدگاه حسابداری این شرکت آن است که مانده حساب سود و زیان را به حساب سود و زیان انباشته منتقل می‌کند. مطلوب است ثبت حسابداری مربوط

حل:

$$۲/۰۰۰ \times ۳/۰۰۰ = ۶/۰۰۰/۰۰۰$$

سرمایه قبل از کاهش

$$۶/۰۰۰/۰۰۰ - ۱/۵۰۰/۰۰۰ = ۴/۵۰۰/۰۰۰$$

سرمایه پس از کاهش

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱			سرمایه		۱/۵۰۰/۰۰۰	۱/۵۰۰/۰۰۰
			سود و زیان انباشته			

سرمایه

۶/۰۰۰/۰۰۰ م	۱/۵۰۰/۰۰۰ (۱)
	مانده پایان دوره ۴/۵۰۰/۰۰۰
۶/۰۰۰/۰۰۰	۶/۰۰۰/۰۰۰

۹-۴- تقسیم سود در شرکت‌های تعاونی

تقسیم سود یا زیان، در شرکت‌های تعاونی، تابع مقررات خاص شرکت‌های مذکور می‌باشد. به موجب قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی، سود خالص شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود.

۱- از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی به عنوان ذخیره قانونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود.

مبلغ ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال آخر شرکت نرسیده باشد الزامی است. تعاونی‌ها می‌توانند تا حداکثر یک دوم ذخیره قانونی را برای افزایش سرمایه خود به کار ببرند. (منظور قانونگذار، از ذخیره قانونی همان «اندوخته قانونی» است).

۲- حداکثر پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی است.

۳- چهار درصد از سود خالص به عنوان حق تعاون و آموزش، به صندوق تعاون واریز می‌گردد.

۴- درصدی از سود برای پاداش به اعضا (شاغل در تعاونی)، کارکنان، مدیران و بازرسان، به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی، تخصیص داده می‌شود.

۵- پس از کسر موارد بالا، سود خالص به ترتیبی که در اساس‌نامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می‌شود تقسیم می‌گردد. تذکر: در شرکت‌های تعاونی توزیع، پس از وضع کسور مقرر در قانون از سود خالص، بخشی از سود به عنوان مازاد برگشتی و به نسبت میزان معاملات اعضا با شرکت بین آنان تقسیم و سپس بقیه سود بین کلیه اعضا و به نسبت سهام آنان توزیع می‌گردد.

۹-۵- حسابداری تقسیم سود در شرکت‌های تعاونی

برای اعمال مقررات خاص شرکت‌های تعاونی در مورد تقسیم سود (در صورت وجود) و کسور قانونی، به شرح زیر عمل می‌شود:

۱- حساب سود و زیان بدهکار و معادل آن، حساب تقسیم سود، بستانکار می‌شود.

۲- کلیه کسور قانونی یا تکلیفی (مصوبات مجمع) در حساب تقسیم سود به ترتیب زیر منعکس می‌گردد.

۲/۱- ۱۰٪ سود به عنوان مالیات شرکت موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم کسر می‌شود.

۲/۲- انعکاس ۵٪ از سود خالص به عنوان اندوخته قانونی با تصویب مجمع عمومی شرکت با توجه به قانون شرکت‌های

تعاونی که اشعار می‌دارد میزان کل اندوخته قانونی باید معادل $\frac{1}{4}$ معدل سرمایه سه سال آخر شرکت باشد و بیش از آن، اختیاری است.

۲/۳- انعکاس اندوخته احتیاطی یا اندوخته عمومی در حساب تقسیم سود در صورت تصویب مجمع عمومی

۲/۴- احتساب ۴٪ سود خالص شرکت به عنوان حق تعاون و آموزش که باید به حساب صندوق تعاون واریز شود.

۲/۵- تخصیص درصدی از سود یا مبلغی به عنوان پاداش اعضای هیأت مدیره و کارکنان و بازرسان با تصویب مجمع

عمومی

۲/۶- پس از انجام بندهای ۲/۱ تا ۲/۵، باقیمانده وجوه تقسیم سود به عنوان سود سهامداران تلقی می‌شود که مشمول

مالیات به نرخ مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم می‌گردد و خالص آن بین سهامداران قابل توزیع و پرداخت می‌باشد. ثبت عملیات

فوق در دفتر روزنامه شرکت تعاونی، به شرح صفحه بعد خواهد بود:

دفتر روزنامه شرکت تعاونی...

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ		ردیف
				ماه	روز	
×	×		خلاصه سود و زیان تقسیم سود	۱۲	۲۹	۱
×	×		تقسیم سود مالیات بر درآمد احتساب ۱۰٪ مالیات شرکت			۲/۱
×	×		تقسیم سود اندوخته قانونی بابت احتساب ۵٪ به عنوان اندوخته قانونی			۲/۲
×	×		تقسیم سود اندوخته احتیاطی احتساب... درصد سود به عنوان اندوخته احتیاطی			۲/۳
×	×		تقسیم سود صندوق تعاون احتساب ۴٪ سود به عنوان حق تعاون و آموزش			۲/۴
×	×		تقسیم سود پاداش پرداختی احتساب... درصد پاداش مدیران - کارکنان و بازرسان			۲/۵
×	×		تقسیم سود سود سهام پرداختی انتقال سود به حساب سهامداران			۲/۶
×	×		سود سهام پرداختی مالیات پرداختی کسر مالیات سود سهامداران			۲/۷

البته باید به یاد داشت که همه عملیات فوق را می توان با چند ثبت روزنامه مرکب در دفاتر به شرح ذیل ثبت نمود.

دفتر روزنامه شرکت تعاونی...

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱	۲۹	اسفند	خلاصه سود و زیان		XXXXXXXXXX	XXXXXXXXXX
			تقسیم سود			
۲	۲۹	اسفند	تقسیم سود		XXXXXXXXXX	
			مالیات بر درآمد			×
			اندوخته قانونی			×
			اندوخته احتیاطی			×
			صندوق تعاون			×
			پاداش پرداختی			×
			سود سهام پرداختی			×
۳	۲۹	اسفند	سود سهام پرداختی		×	
			مالیات پرداختی			×

مثال ۱ - شرکت تعاونی توزیع کارکنان دولت دارای ۵۰۰ سهم ۲۰/۰۰۰ ریالی است که ۴۵۰/۰۰۰ ریال آن در تعهد اعضا می باشد. سود خالص شرکت در سال ۱۳×۱ بالغ بر ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال می باشد. تصمیمات زیر مورد تصویب مجمع عمومی قرار گرفت:

الف - ۵ درصد سود خالص به عنوان اندوخته قانونی در نظر گرفته شود با توجه به این که مانده اندوخته قانونی به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده است.

ب - ۵ درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی منظور گردد.

پ - ۱۵ درصد از سود به عنوان پاداش به مدیران و بازرسان اختصاص یابد.

ت - سود پس از کسر وجوه فوق به نسبت سهام بین اعضا تقسیم می گردد.

مطلوبست: ثبت های حسابداری مربوطه و نمایش حساب تقسیم سود در دفتر کل و تعیین سود هر سهم

$$2/000/000 \times \frac{1}{100} = 200/000$$

مالیات بردرآمد شرکت

$$2/000/000 - 200/000 = 1/800/000$$

سودخالص پس از کسر مالیات

$$1/800/000 \times \frac{5}{100} = 90/000$$

اندوخته قانونی

$$1/800/000 \times \frac{5}{100} = 90/000$$

اندوخته احتیاطی

$$1/800/000 \times \frac{15}{100} = 270/000$$

پاداش مدیران و بازرسان

$$۱/۸۰۰/۰۰۰ \times \frac{۴}{۱۰۰} = ۷۲/۰۰۰$$

حق تعاون

$$۱/۸۰۰/۰۰۰ - (۹۰/۰۰۰ + ۹۰/۰۰۰ + ۲۷۰/۰۰۰ + ۷۲/۰۰۰) = ۱/۲۷۸/۰۰۰$$

باقیمانده سود

$$۱/۲۷۸/۰۰۰ \div ۵۰۰ = ۲۵۵۶$$

سود هر سهم

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ		ردیف
				روز	ماه	
۲/۰۰۰/۰۰۰	۲/۰۰۰/۰۰۰		خلاصه سود و زیان	۲۹	۱۲	۱
			تقسیم سود			
	۲/۰۰۰/۰۰۰		انتقال سود به حساب تقسیم سود	۲۹	۱۲	۲
			تقسیم سود			
۲۰۰/۰۰۰			مالیات بر درآمد			
۹۰/۰۰۰			اندوخته قانونی			
۹۰/۰۰۰			اندوخته احتیاطی			
۷۲/۰۰۰			صندوق تعاون			
۲۷۰/۰۰۰			پاداش پرداختی			
۱/۲۷۸/۰۰۰			سود سهام پرداختی			

تقسیم سود

① ۲/۰۰۰/۰۰۰	② ۲/۰۰۰/۰۰۰
-------------	-------------

پرسش‌های چهار گزینه‌ای

۱- شرکت تعاونی عبارتست از :

الف - شرکت‌هایی که با رعایت قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۷۰ تشکیل و به ثبت رسیده باشند.

ب - شرکتی است از اشخاص حقیقی یا حقوقی که طبق قانون تجارت تشکیل می‌شود.

ج - یکی از شرکت‌های سهامی می‌باشد.

د - هیچ‌کدام از موارد بالا

۲- انواع شرکت‌های تعاونی کدامند؟

الف - تعاونی‌های تولید

ج - تعاونی‌های چند منظوره

د - همه موارد فوق

ب - تعاونی‌های توزیع

۳ - عضویت در تعاونی مخصوص

ج - اشخاص حقیقی و حقوقی

د - هیچکدام

الف - اشخاص حقیقی

ب - اشخاص حقوقی

۴ - هر تعاونی وقتی ثبت و تشکیل می‌شود که :

الف - حداقل ۳۵٪ سرمایه آن تأدیه شده باشد

ب - حداقل $\frac{1}{3}$ سرمایه آن تأدیه و در مواردی که به صورت نقدی و جنسی باشند تقویم و تسلیم شده باشد

ج - حداقل ۵۰٪ سرمایه آن تأدیه و پرداخته شده باشد

د - هیچکدام

۵- تعداد اعضای شرکت‌های تعاونی باید حداقل :

الف - هفت نفر باشد

ج - دو یا چند نفر باشد

د - همه موارد بالا

ب - بیش از هفت نفر باشد

۶ - در شرکت‌های تعاونی سرمایه شرکت

الف - نامحدودست

ج - حداقل یک میلیون ریال

د - هیچکدام از موارد بالا

ب - محدودست

۷- انتقال سهام در شرکت‌های تعاونی

الف - با موافقت هیأت مدیره امکانپذیرست

ب - به غیر عضو مجاز نمی‌باشد

د - همه موارد بالا

۸- موارد انحلال شرکت‌های تعاونی :

الف - تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده، افزایش تعداد اعضا از حد نصاب، انقضای مدت شرکت

ب - تصمیم مجمع عمومی، توقف فعالیت شرکت بیش از یکسال

ج - ورشکستگی، تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده، انقضای مدت شرکت، کاهش تعداد اعضا از حد نصاب

د - همه موارد بالا

۹- در افزایش سرمایه شرکت‌های تعاونی چنانچه سهام به قیمت روز به اعضا واگذار شود که بیش از قیمت

اسمی باشد، مابه‌التفاوت مربوطه به چه حسابی بستانکار می‌شود؟

الف - سرمایه اعضا
ب - بانک
ج - تجدید ارزیابی
د - الف و ب

۱۰- چنانچه افزایش سرمایه در شرکت تعاونی از طریق تجدید ارزیابی باشد، مابه‌التفاوت مربوطه به چه حسابی منظور می‌شود؟

الف - بستانکار اندوخته تجدید ارزیابی
ب - بدهکار اندوخته تجدید ارزیابی
ج - الف و ب
د - هیچکدام از موارد بالا

مسائل

۱- سرمایه شرکت تعاونی توزیع بابکان از ۲۰۰ سهم ۱۰/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است شرکت مذکور ۱۰۰ عضو دارد اخیراً حداقل سهام هر عضو ۵ سهم تعیین شده است لذا هر عضو باید ۳ سهم جدید را پذیره نویسی نماید و حداقل $\frac{1}{3}$ بهاء آن را نقداً به حساب بانک واریز کند و بقیه وجه را در سال بعد پرداخت نماید.

مطلوبست: ثبت‌های حسابداری لازمه و مانده حساب سرمایه پس از افزایش آن

۲- سرمایه شرکت تعاونی توزیع پارچه‌فروشان از ۵۰۰ سهم ۱۵/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است ارکان صلاحیت‌دار شرکت تصویب نمودند ۶۰ نفر عضو جدید سهام صادره شرکت را به ارزش اسمی خریداری نمایند بر طبق اساسنامه شرکت تعاونی اعضا باید حداقل $\frac{1}{3}$ وجه سهام را به حساب بانک واریز نمایند ۳۰ نفر از اعضای جدید هر یک ۳ سهم را پذیره نویسی و وجه آن را کلاً به حساب بانک پرداختند ۲۰ نفر از آنان ۴ سهم را پذیره نویسی و $\frac{1}{3}$ وجه آن را به بانک واریز نمودند بقیه آنان ۳ سهم را پذیره نویسی و $\frac{1}{3}$ وجه آن را به بانک پرداختند.

مطلوبست ثبت‌های حسابداری و تعیین سرمایه جدید شرکت

۳- سرمایه شرکت تعاونی توزیع روستائیان دوان از ۶۰۰ سهم ۱۵/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است ارکان صلاحیت‌دار شرکت به منظور توسعه عملیات شرکت ارزش اسمی سهام را به مبلغ ۲۵/۰۰۰ ریال تصویب نمودند و کلیه اعضا ظرف مهلت دو ماهه تعیین شده مابه‌التفاوت ارزش اسمی جدید و قدیم سهام خود را پرداخت نمودند.

مطلوبست ثبت حسابداری و تعیین سرمایه جدید شرکت

۴- سرمایه شرکت تعاونی توزیع ایران پویا از ۸۰۰ سهم ۳/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است شرکت ۲۰۰ سهم صادر و به ارزش روز به اعضا جدید و قدیم شرکت نقداً واگذار نمود اگر ارزش ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت به ترتیب ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ و ۱۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد.

مطلوبست تعیین ارزش روز هر سهم و ثبت حسابداری افزایش سرمایه

۵- سرمایه شرکت تعاونی توزیع دانشجو از ۳۰۰۰ سهم ۱/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است شرکت اخیراً ۳۰۰ سهم صادر و به اعضا واگذار نمود اگر ارزش روز هر سهم با توجه به ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها ۱/۵۰۰ ریال باشد
مطلوبست ثبت‌های حسابداری تحت هر یک از شرایط مستقل زیر:

الف - افزایش سرمایه از محل اندوخته قانونی تأمین شود.
ب - افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده تأمین شود.

۶- سرمایه شرکت تعاونی توزیع صنایع پتروشیمی از ۴۰۰۰ سهم ۱۵/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است در پایان خرداد سال جاری یکی از اعضا که ۱۲۰ سهم داشت استعفا نمود بدین لحاظ دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت مورد تجدید ارزیابی قرار گرفت که به موجب آن دارایی‌ها بالغ بر ۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و بدهی‌ها ۷۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال ارزیابی گردید و در پایان آبان سال جاری طلب وی تماماً پرداخت گردید.

مطلوبست ثبت‌های حسابداری و تعیین سرمایه شرکت پس از خروج عضو مستعفی

۷- سرمایه شرکت تعاونی توزیع روناک از ۵۰۰۰ سهم ۱۱/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است و مانده حساب زیان سنواتی ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال است با تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده مقرر گردید سرمایه شرکت به مبلغ زیان سنواتی کاهش یابد مطلوبست ثبت حسابداری مربوطه و تعیین سرمایه جدید شرکت

۸- سرمایه شرکت تعاونی توزیع لوازم یدکی خودرو از ۱۵۰ سهم ۱۲/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است شرکت مذکور ۵۰ عضو دارد اخیراً حداقل سهام هر عضو ۵ سهم تعیین شده است لذا هر عضو باید ۲ سهم جدید را پذیره‌نویسی نماید و حداقل $\frac{1}{3}$ بهاء آن را نقداً به حساب بانک واریز کند و بقیه وجه را در سال بعد پرداخت نماید مطلوبست: ثبت‌های حسابداری لازمه و مانده حساب سرمایه پس از افزایش آن

۹- سرمایه شرکت تعاونی ورزشکاران از ۴۰۰ سهم ۱۵/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است ارکان صلاحیت‌دار شرکت تصویب نمودند ۶۰ نفر عضو جدید سهام صادره شرکت را به ارزش اسمی خریداری نمایند برطبق اساسنامه شرکت تعاونی اعضا باید حداقل $\frac{1}{3}$ وجه ۳ سهم را به حساب بانک واریز نمایند ۳۰ نفر از اعضا جدید هر یک ۳ سهم را پذیره‌نویسی و وجه آن را کلاً به حساب بانک پرداختند ۲۰ نفر از آنان ۴ سهم را پذیره‌نویسی و $\frac{1}{3}$ وجه آن را به بانک واریز نمودند بقیه آنان ۳ سهم پذیره‌نویسی و وجه $\frac{1}{3}$ آن را به بانک پرداختند مطلوبست ثبت‌های حسابداری و تعیین سرمایه جدید شرکت

۱۰- سرمایه شرکت تعاونی چند منظوره امیر از ۳۰۰ سهم ۳۰/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است ارکان صلاحیت‌دار شرکت به منظور توسعه عملیات شرکت ارزش اسمی سهام را به مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال تصویب نمودند و کلیه اعضا ظرف مهلت دو ماهه تعیین شده مابه‌التفاوت ارزش اسمی جدید و قدیم سهام خود را پرداخت نمودند. مطلوبست ثبت حسابداری و تعیین سرمایه جدید شرکت

۱۱- سرمایه شرکت تعاونی تولیدی دوچرخه‌سازان از ۵۰۰ سهم ۵۰/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است شرکت ۲۰۰ سهم صادر و به ارزش روز به اعضا جدید و قدیم شرکت نقداً واگذار نمود اگر ارزش ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت به ترتیب ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ و ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد مطلوبست تعیین ارزش روز هر سهم و ثبت حسابداری افزایش سرمایه

۱۲- سرمایه شرکت تعاونی فرزانه از ۱۰۰۰ سهم ۱/۰۰۰ ریالی تشکیل شده است شرکت اخیراً ۳۰۰ سهم صادر و به اعضا واگذار نمود اگر ارزش روز هر سهم با توجه به ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها $\frac{1}{3}$ ریال باشد مطلوبست ثبت‌های حسابداری تحت هر یک از شرایط مستقل زیر:

الف - افزایش سرمایه از محل اندوخته قانونی تأمین شود.

ب - افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده تأمین شود.

۱۳- سرمایه شرکت تعاونی مشارکت از ۵۰۰ سهم ۲۰/۰۰۰ ریال تشکیل شده است در اول مهر ماه $13 \times \times$ یکی از اعضا فوت می‌نماید ورثه وی که ۶ نفر بودند متقاضی عضویت در تعاونی گردیدند با وجه به واجد شرایط